

Saaremaa valla sadamate arengukava 2021-2030

Eelnõu 19.01.2021

Sisukord

Sisukokkuvõte.....	3
Hetkeolukorra analüüs	4
Visioon	10
Tegevusvaldkonnad, strateegilised eesmärgid ja mõõdikud	11
Arengukava muutmine ja aruandlus.....	13

Sisukokkuvõte

Käesolev sadamate valdkonna arengukava on Saaremaa valla esimene antud valdkonna arengukava.

Arengukava koostamise algatas Saaremaa vallavolikogu jaanuaris 2020. pidades oluliseks sadamate valdkonnas strateegilise vaate loomist 10 aasta perspektiivis. Sadamate valdkonna strateegiline vaade on väljatoodud nii Saaremaa valla arengukavas aastateks 2020-2030 kui ka Saare maakonna arengustrateegias aastateks 2019-2030.

Saaremaa vallas asuvad nii vallale, riigile kui ka eraomanikele kuuluvad sadamad. Vallale kuuluvatest sadamatest on mitmed antud kohalike kogukondade kasutusse. Saaremaa rannikul asuvate sadamate olukord on 2020. aasta seisuga väga varieeruv.

Saaremaa valla sadamate arengukavas tuuakse välja valdkonna arenguvision, tuuakse välja selle poole liikumiseks strateegilised eesmärgid, vastavad mõõdikud ning kirjeldatakse tegevussuundi nende eesmärkide saavutamiseks, samuti on väljatoodud täpsemad tegevused ja ressursivajadus.

Saaremaa valla sadamate arengukava aastateks 2020-2030 on koostatud töögrupi poolt koosseisus: Jüri Linde (töögrupi esimees), Jaanus Tamkivi, Jaanis Prii, Mihkel Undrest, Mart Maastik, Jüri Kuusk, Tormis Lepik, strateegilise planeerimise osas toetas töögruppi arendus- ja kommunikatsiooniosakonna juhataja Karin Närep.

Arengukava keskendub sadamatele, seetõttu ei kajastata lautrikohtade arenguga seonduvat, lisaks ei käsitleta süvitsi riigi omanduses (sh riigile hoonestusõigusega kuuluvate) sadamate edasisi strateegilisi arengusuundi.

Saaremaa valla sadamate arengukava lähtub Eesti Merenduspoliitikast 2012-2020, Saare maakonna arengustrateegiast 2019-2030 ja Saaremaa valla arengukavast aastateks 2019-2030, Eesti väikesadamate võrgustiku kontseptsioonist 2014-2020¹ ning erinevatest koostamisel olevatest riikliku tasandi arengudokumentidest.

¹ https://www.mkm.ee/sites/default/files/vaikesadamate_kontseptsioon_2014-2020_29_1_2014.pdf

Hetkeolukorra analüüs

Statistika

Saaremaa vallas asub kokku 37 sadamat (nimekiri on lisatud lisa 1). Riigile kuulub 5 sadamat, kohalikule omavalitsusele e Saaremaa vallale kuulub 7 sadamat, era- ja kolmandale sektorile 25 sadamat, sh era- või kolmandale sektorile lepinguga/hoonestusõigusega kasutada antud sadamad.

Sadamate puhul on vajalik eristada peamiselt majandustegevusega tegelevaid **suuri kauba- ja reisiasadamaid, väikesadamaid ja kalasadamaid** (Eesti Merenduspoliitika 2012-2020). Väikesadamad jaotuvad omakorda vastavalt Eesti väikesadamate võrgustiku kontseptsioonile 2014-2020:

- 1) paadisadam – pakub harrastusmeresõitjale ohu või ootamatu vajaduse korral sildumisvõimalust, kuid ei paku tugi- ega mugavusteenuseid;
- 2) kodusadam – harrastusmeresõitjat vastuvõttev väikesadam, mis pakub esmaseid tugi- ja mugavusteenuseid;
- 3) külalissadam – harrastusmeresõitjat vastuvõttev, kõrge teeninduskultuuriga ning mitmekülgsed tugi- ja mugavusteenuseid pakkuv väikesadam.

Saaremaa valla sadamate arengu kavandamise mõttes on oluline eristada erineva funktsionaalsuse ja strateegilise tähtsusega sadamaid. Eraldi kategooriana tuleb käsitleda Saaremaa avatust tagavaid sadamaid e Saaremaa mereväravaid.

Riikliku ja maakondliku tähtsusega sadamad on Mõntu, Roomassaare, Kuressaare, Saaremaa sadam, Triigi, Abruka, Papissaare ja Vikati. Roomassaare, Abruka, Papissaare ja Vikati on nn „eluliini sadamad“, mis tagavad ühenduse pühasustusega väikesaartega.

Samuti jagunevad sadamad omandi järgi: valla osalusega sadamad, erasadamad ning riigi omandis või hoonestusõigusega sadamad.

Valla omandis sadamad (sh hoonestusõiguse või muude lepingute alusel MTÜ-dele kasutada antud) on enamuse sadamaregistrisse² kantud, kuid on ka erandeid.

Saaremaa valla haldusterritooriumil asuvaid sadamaid kasutatakse peamiselt:

- 1) reisijate veoks;
- 2) kaubaveoks;
- 3) vabaaja ja sporditegevusteks;
- 4) külastussadamatena;
- 5) kalapüügiks;
- 6) merepääste eesmärgil.

Sadamateenuseid osutatakse kokku 20 sadamas, sadamaeeskiri on olemas 20 sadamas (2020. a seisuga). Nõuetekohase slipi ning esmase pääste- ja reostustõrjevastustusega sadamate osakaal kõigist sadamatest on 15% (2018. a seisuga).

² <https://www.sadamaregister.ee/>

Ülevaade Saaremaa valla sadamatest

Sadamaid hinnatakse nii mere poolt (välisriikide alused, kes külastavad Saaremaad, varjusadamad, päästevõimekus), kui ka rannalt merele vaadates (kohalikud inimesed, rannakalurid ja päästevõimekus). Tänapäeva ja tuleviku väikesadam rahuldab kohaliku elaniku huve, samuti on väikesadamate arvukuse ja asukohtadega tagatud merepäästevõimekuse slippide asukoht ja arvukus. Rannajoont ja Saaremaa asustustihedust arvestades on Saaremaa lääne- ja põhjarannik sadamatega harvemalt kaetud kui lõuna- ja idarannik. Arvestades kohalike elanike majanduslikku olukorda, inimeste elatustase tõuseb ja sellega kaasneb ka vabaaja veetmiseks kaatrite ja paatide soetamine, seoses sellega on vajalik eriti slipikohtade arvukus ja asukohad Saaremaa rannikul. Saaremaa oludes on majanduslikult kasulikum ja külaühiskonnal lihtsam opereerida ujuvkaidega.

Väikesaarte püsiühendusega seotud sadamates on lahendatud tulevikus sildumisega seotud probleemid: ujuvpaadisillad, hüdraulilised rambid Roomassaare ja Abruksa sadamates. Abruksa sadama faarvaater on mõõdistatud ja süvendatud, rekonstrueeritud on Papissaare sadam ja Vikati sadamas ujuvkai(d). Vilsandi laevatee on meres madalikel tähistatud. Saaremaa vald koostöös riigiga on leidnud hõljuki näol lahenduse püsielanikega väikesaartel ühenduse pidamiseks kevad-talvisel ja sügis-talvisel ajal kriisiolukordades, hõljuk jõuab Saaremaa valla elanike teenistusse 2021. aastal.

Saaremaa rannikul asuvate sadamate olukord on 2020. aasta seisuga väga varieeruv.

On renoveeritud Mõntu sadam, väga heas korras ja pidevalt arenevad AS-ile Saarte Liinid kuuluvad sadamad, ning kõigile standarditele vastavad väikesadamad, mille näideteks on Kuressaare, Soela, Lõmala, Atla ja Rannaaugu sadam. Sõrve säärest lääne pool puudub praegu harrastusmeresõitjatele sobiv varjusadam, sest potentsiaalselt sobiva Kaunispe sadama kai on lagunemas, faarvaater ja sadamabassein süvendamata ning puudub navigatsioonimärgistus. Et Kaunispe täidaks oma asukohast tulenevat rolli, peab faarvaatri ja sadamabasseini sügavus olema vähemalt 3 meetrit. Meresõiduohutuse, rahvusvahelise mereturismi ja kalapüügi seisukohast strateegilise asukohaga Varese sadamas on käimas sadama rekonstrueerimine. Ida-Saaremaa kalanduse vajadusteks sobivaima ajaloolise Taaliku sadama renoveerimine on pooleli. Ehitatud on tugevad muulid ja elektrivarustusega kaid, kuid puuduvad navigatsioonimärgistus, vajalikud sadamarajatised ning lossimisseadmed. Orissaare jahisadama kaid vajavad renoveerimist, faarvaater ja sadamabassein süvendamist vähemalt 2,5 meetrini ning praegune puudulik navigatsioonimärgistus uuendamist, sest muidu pole kiiljahtidega saabuvatel külalistel Saaremaa idarannikul sobivat kohta sildumiseks. Kõiguste sadamas, mis on Roomassaare kõrval parim varjusadam Saaremaa lõunarannikul ning toetab Ida-Saaremaa turismiettevõtlust, on käimas põhjalik renoveerimine.

Kuressaare jahisadama sissesõidu faarvaater vajab regulaarselt süvendamist ja laiendamist, mis võimaldaks sadamasse tuua väiksemaid reisilaevu, suuremaid jahte ja regatte. Sõrve tuletornist lääne pool asub kohalike kalurite initsiatiivil rajatud korralik betoonkai, mille pikendamine vaiadel konstruktsiooniga ca 20 meetri võrra looks tänu looduslikele tingimustele võimaluse nii mootor- kui ka väiksemate kiiljahtide sildumiseks Saaremaa ühe olulise turismiobjekti juures. Saaremaal on lisaks vähekasutatavaid ja pigem perspektiivituud sadamaid, mis on rajatud nõukogude ajal looduslike tingimusi arvestamata. Kohaliku kogukonna vähenemine ja huvipuudus toovad ilmselt kaasa selliste sadamate tegevuse hääbumise. Samuti on ajaloolisi ja väikestele huvigruppidele olulisi sadamaid, mille renoveerimine on majanduslikult ebaratsionaalne. Perspektiivitu on Saaremaa sadamasse ehitatud väikelaevade ujuvkai, kuna ENE–SSW sektori keskmise ja suurema kiirusega tuultega on lainetusele avatuse tõttu väikelaevade ning suuremate kiiljahtide seal seismine ohtlik, sageli ka võimatu.

Kalasadamad ja kogukonnasadamad

"Euroopa Kalandusfondi rakenduskava 2007–2013" meetme 4.1."Kalanduspiirkondade säästlik areng" meetmetest on perioodil 2007-2013 saanud rahastuse järgmised sadamad: Kaunispe sadam, Mõntu väikesadam, Läätsa kalasadam, Salme jõesadam, Atla sadam, Rannaaugu sadam, Soela sadam, Kallaste sadam (Muhu vald), Kungla sadam ja Taaliku sadam. Rannakalanduses kasutatavad väikesadamad on toetuste abil oma sadamafunktsioone parandanud ning on kantud sadamaregistrisse. Probleemiks on sadamates tehniline pool, sadamates puuduvad kalapumbad ja kalapaatide väljatõstmiseks vajalikud seadmed. Uuendamist vajavatest väikekalasadamatest kuuluvad paljud eraomandisse. EL-i toetusi Special Accession Programme Agriculture Rural Development (SAPARD) ja Riikliku arengukava (RAK) meetmetest on saanud suuremad traalikalasadamad (Veere, Mõntu, Nasva).

Väikekalasadamate korrastamist ja haldamist takistavad kohati aga korrastamata omandisuhted, see tähendab, et sadamad kuuluvad paljudele kaasomanikele, kelle huvid on vastu-käivad ja kokkulepete saavutamine ühiseks tegutsemiseks väga raske. Mõnedes väikekalasadamates on lõpule viimata sadama kinnistute vormistamine. Seoses ühiskonna mitmekesisestunud ootustega väikekalasadamatele on lisaks kaluritele nüüd paljude väikesadamatega seotud uued huvigrupid – harrastusmeresõitjad ja -kalurid, turismiettevõtjad ja ka kohalikud omavalitsused. Ühelt poolt parandab see väljavaateid sadamate korrastamiseks, kuna võimalus on kaasata sellesse suurem hulk isikuid. Teiselt poolt aga muudab see veelgi keerulisemaks sadamate omandisuhete ja kasutamise juriidilise korrastamise. 2007–2014 toetusperioodil suurenes oluliselt kohalike omavalitsuste huvi oma territooriumil asuvate väikesadamate vastu, mis on heaks arenguks omandisuhete reguleerimisel. Sadamate tulemuslikuks haldamiseks on tarvis luua keerukate omandisuhetega sadamate majandamiseks MTÜ-d või äriühingud ja taotleda vahendeid rajatiste/ehitiste renoveerimiseks ning süvendamiseks (kus vaja) (Saare maakonna kalanduspiirkonna arengustrateegia).

Saare maakonna kalanduspiirkonna arengustrateegia aastateks 2014-2020 nägi ette mitmete sadamate uuendamist läbi vastavate investeringute. Täielikult renoveerimisele kuulusid: Kallaste (Muhu vald), Mõntu, Taaliku sadamad ja Nasva Jõesadam. Toetada oli planeeritud järgmised sadamaid: Abaja, Kaunispe, Kaldu, Koguva (Muhu vald), Kukessaare, Kungla, Lalli (Muhu vald), Läätsa, Muratsi, Orissaare Uisu, Tori, Turja, Unguma, Varese ja Vörkaia (Muhu vald) sadamaid (Allikas: Saare maakonna kalanduspiirkonna arengustrateegia 2014-2020).

Võimalused

Uueks teguriks, mis üha enam mõjutab sadamate tulevikku, on harrastuskalastamise ja meresõidu ning mereturismi levik. Paljudes väikesadamates, sh kalasadamates on juba täna harrastajate paate rohkem kui kutseliste kalurite omi. Lisaks on kalanduspiirkonna rannikul suur mereturismi potentsiaal. Tähtis on arendada võimalusi juurdepääsuks maakonnale merelt, milleks on samuti vaja taastada ja korrastada väikesadamad. Oluline on tagada meresõiduohutus maakonna rannavetes, mis omakorda nõuab sadamate vastavusse viimist vähemalt minimaalsete siseriiklike nõuetega (allikas: Eesti Merenduspoliitika 2012-2020).

Merendusega seotud turismi saab jagada laias laastus kaheks: rahvusvaheliste liinide ja kruisilaevade reisijad, kes tulevad Eestisse eelkõige merega mitte seotud sihtkohtade pärast, ja väikelaevade turistid, kes külastavad Eesti rannikut ja väikesadamaid just mere ja randlusega seotud vaatamisväärsuste ning tegevuste pärast (allikas: Eesti Merenduspoliitika 2012-2020).

2030. aastaks võiks kogu Saaremaa rannik olla kaetud varjusadamate võrguga, sadamate maksimaalse vahekaugusega 30 meremiili, kui geograafilised olud seda võimaldavad. Kogu ranniku ulatuses tuleb tagada otsingu- ja päästevõimekus ning navigatsioonimärgistus. Samuti peab jätkuma olemasolevate kohalike (küla)sadamate ning laurite arendamine kohaliku kogukonna huvi olemasolul. Tuleb tagada püsiasustusega väikesaartega ühenduse pidamiseks vajalikud tingimused nii sadamates kui ka veeteedel.

Koostamisel oleva põllumajanduse ja kalanduse arengukava 2030 visioonis tuuakse välja ühe teemana, et kalandus on olnud ja on oluline osa Eesti maa- ja rannarahva identiteedist, üldeesmärgis on väljatoodud rannakogukondade elujõulisuse saavutamine. Maapiirkonna, sh rannapiirkonna areng seotakse tihedamalt inimkapitali arengu ja teadusuuringutega, tõhusa innovatsiooni toetamise ja tulemuslikkuse parandamisega, kõrget lisandväärtust loova ja eksportiva toiduainesektoriga ning kvaliteetse ja puhta toidu tagamisega. Nimetatud arengukavas on eraldi suunana väljatoodud „Kestlik kalandus“, mille kohaselt kalanduspoliitikal on oluline roll edendada merekeskkonda rikkumata säästvat ja kliimamuutuste mõjuga kohanevat kalandust ja vesiviljelust ja majanduslikult elujõulist töötlevat tööstust ning tagada rannaäärsete kogukondade tööhõive ja võimalused. Rannapüük merel toimub 12 meremiili ulatuses või kuni 20 m samasügavusjooneni ning püüki teenindavad väikesed kohalikul tasandil olulise tähtsusega kalasadamad ja lossimiskohad. Kalasadamad ja lossimiskohad vajavad investeeringuid infrastruktuuri parandamiseks, seadmetega varustamiseks ja multifunktsionaalsuse edendamiseks. Püügialustena kasutatakse peamiselt kuni 12 m pikkuseid kalalaevu, mida on 2018. aasta lõpu seisuga registris 2179 (1684 rannapüügis, keskmise vanusega 24 aastat, ja 495 sisevetel, keskmise vanusega 27 aastat). Kõikides kutselise kalapüügi segmentides on suureks probleemiks, kuidas asendada tööturul lähitulevikus lahkuvaid töötajaid, sest enamiku kalanduse põhikutsealade puhul on vanemaealiste osatähtsus ligi 40% ning sageli konkureerivad kalandussektori ettevõtted tööjõu osas rahvusvaheliselt. Kümnel viimasel aastal on rannakaluri kutseeksami sooritanud 220 alla 29-aastast noort kalurit, suurem osa eksami sooritajatest on 30–49-aastased. Harrastuspüügiga kui ühe vaba aja veetmise viisiga tegeles 2018. a ca 170 000 harrastuskalastajat. ELis tarbijate nõudlus kalatoodete järele kasvab. 2014. aastal tarbiti elaniku kohta 25,5 kg kala. Eestis ei ole kalatarbimine viimase kolme aastaga oluliselt muutunud, see on elaniku kohta kuni 17 kg aastas.

„Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 rakenduskava“ rahastamisvahendi eelhindamise lõpparuanne (2020)³ toob välja tervikuna kokkuvõtte Eesti sadamate kohta järgmiselt. Sadamates on sõltuvalt sadama omanikust ja asukohast erinevad investeeringuvajadused. Keskmise suurusega ettevõtjale kuuluvatel sadamatel on vaja teha investeeringuid amortiseerunud kaide korrastamiseks. Tootjaorganisatsioonide kasutuses olevates sadamates on vajadus investeerida keskkonnahoidlikesse ja modernsematesse

³ Viira, A.-H., Lehtsaar, J. Nurmet, M., Lemsalu, K., Aro, K., Kreegimäe, K. 2020. „Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021–2027“ ja „Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 rakenduskava“ rahastamisvahendi eelhindamine. Lõpparuanne. Eesti Maaülikool, Aprill 2020.

seadmetesse ja masinatesse (külmaseadmetesse, lintidesse, viilutajatesse vms tehnoloogiasse). Rannapüügisadamate investeringuvajadused on seotud veesõidukite sissesõiduteedega, aga ka keskkonnahoidlike seadmete ja masinatega (pumpadega, sorteerimismasinatega, kaaludega, autonoomsete ja taastuenergia põhineva energiatootmisega vms) ja rajatistega (prügimajandus vms). Sisevete sadamate lähiaastate investeringumahud ulatuvad kuni 1 mln euroni. Kõikide sadamate puhul kaalutakse kasutada investeringutoetusi, mida taotletakse kalanduspiirkondade vahendusel.

Koostamisel oleva „**Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035**“ lisana on koostatud „Meretranspordipoliitika eelnõu“⁴, mille kohaselt on meretranspordis plaanis seada järgmised eesmärgid:

- 1) suurendada rahvusvahelise kauba- ja reisijateveo mahtu
- 2) suurendada Eesti lipu all sõitvate laevade arvu ja selle tulemusel kaldasektori töökohtade arvu
- 3) suurendada merendusega seotud ettevõtete loodavat innovatsiooni ja lisandväärtust
- 4) soodustada täiendavate võimaluste loomist kaldaäärse (väike)ettevõtlus- ja elukeskkonna atraktiivsuse tõstmiseks, et suurendada rannikuäärsetes regioonides elavate ja töötavate inimeste hulka, mis omakorda aitab kaasa merekultuuripärandi säilimisele
- 5) muuta merendussektor keskkonnasõbralikumaks ning suurendada ohutust veekogudel ja sadamates.

Eesti merenduse arengu suundadena nähakse:

- 1) ettevõtluskeskkond on ettevõtjasõbralik ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline
- 2) merendus on ohutu, turvaline ja merekeskkonna seisund on paranenud
- 3) avaliku sektori tegevused toetavad merenduse arengut
- 4) Eesti mereharidus ning teadus- ja arendustegevus on kaasaegsel tasemel
- 5) rannaäärne elu- ja külastuskeskkond on atraktiivne, soodustades mereturismi ja kohaliku ettevõtluse arengut ning merekultuuri edasi kandmist.

Enamik eeltoodud eesmärkidest on aluseks ka käesolevale arengukavale ning sisuliselt seonduvad Saaremaa valla strateegilise visiooniga sadamate tegevusele.

Kokkuvõtte hetkeolukorra analüüsist

Lähtuvalt hetkeolukorra analüüsist saab välja tuua järgmised sadamate liigid, millele eelkõige tuleb järgmise 10 aasta perspektiivis keskenduda:

- 1) suured kauba- ja reisisadamad – riigile kuuluvad (omandis või valduses), ei ole otseselt antud arengukava skoobis, kuna valla poolt ei ole võimalik nende tegevust strateegiliselt suunata, strateegilised suunad seab asutaja e riik;
- 2) kalasadamad;
- 3) väikesadamad, mis jagunevad:
 - 3.1. kala- ja kogukonnasadamad – vajalikud kogukonnale endile ja kogukonna endi hallata, suvesaarlaste ja kogukonnaaluste teenindamiseks;

⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/lisa_4_merenduspoliitika_kontseptsioon.pdf

3.2.külastussadamad – peamiselt külalisaluseid vastuvõtvad sadamad.

Horisontaalselt läbi eelnimetatud kategooriate saab välja tuua Saaremaa mereväravad e külastussadamad, mis tagavad avatuse Saaremaale ja Saaremaalt, asuvad 30 miili kaugusel mööda rannikut ning peaksid olema tunnustatud ja ühtlaselt kõrge teenuste kvaliteediga ning on nii riigi, kohaliku omavalitsuse kui ka era- ja kolmanda sektori halduses.

Kala- ja kogukonnasadamate puhul saab kokkuvõtlikult välja tuua:

- Saaremaa valla territoorium on piisava võrgustikuga kaetud,
- Osadel on faarvaatri ebaapiisavus,
- Mereturismi taristu puudub,
- Lossimisvõimaluste puudumine,
- Võimalusteks saab pidada töökohtade loomist sadamates, suurenevat mereturismi, kogukondlikkuse tugevdamist, turismi hooaja pikendamise mõttes,
- Ohtudeks saab pidada oskusteabe vähesust, kogukonna võimekust sadamaid üleval pidada, rannakalanduse vähenemine.

Külastussadamate puhul saab kokkuvõtlikult välja tuua:

- Üldjuhul on hästi väljaehitatud ja uuendatud;
- Osaliselt puudu vajalik taristu;
- Sadamate võrgustik teatud piirkondades lünklik (Kirde- ja Lääne-Saaremaal puudulik);
- Välisrahastusvõimaluste (nt EL vahendid) lõppemine;
- Lätis asuvate sadamate kordategemine on võimaluseks ka Saaremaa sadamate külastatavusele;
- Ühisturundus on võimaluseks sadamate külastatavuse suurendamiseks;
- Sadamatel on suurem potentsiaal aluste vastuvõtmiseks kui täna tegelik.
- Kuressaare sadama puhul on probleemiks faarvaatri nõuetele mittevastavus.

Visioon

Aastaks 2030 on Saaremaa valla territooriumil optimaalse tihedusega, nõuetekohane, turvaline ja toimiv ning jätkusuutlik sadamatevõrgustik.

Tegevusvaldkonnad, strateegilised eesmärgid ja mõõdikud

Tegevusvaldkond 1: Sadamate taristu

Strateegiline eesmärk 1.1

Saaremaa sadamad vastavad rahvusvaheliselt üldaktsepteeritud nõuetele ning tagavad meritsi ühenduse Saaremaalt ja Saaremaale.

Mõõdik	Baastase (2019)	Sihttase (2030)
Registreeritud sadamate arv (allikas: sadamaregister, 1 kord aastas, kõik omandivormid)	40 (08.01.2021)	40
Sadamate külastatavus aluste poolt (allikas: Veeteede Amet, 1 kord aastas, kõik omandivormid)	1684	Tõsta taset
Sadamate osakaal, kus on elektriühendus (allikas: sadamaregister, 1 kord aastas)	20 (08.01.2021)	40
Külastuse kestus kokku kõigis sadamates (ööpäevade arv) (allikas: sadamad)	<i>Täpsustada andmete kättesaadavus 2021</i>	<i>Seada vastavalt algtasemele</i>
Läänemerest Eesti traallaevadega püütud kala lossimine Saaremaa sadamates, tonnides (allikas: Põllumajandus- ja Toiduamet, 1 kord aastas)	12 401,585	Hoida taset
Läänemerest kaluri kalapüügiloa alusel kala püügid, kg (allikas: Põllumajandus- ja Toiduamet, 1 kord aastas, maakonna kohta)	726794,01	Hoida taset
Kaasatud investeeringud riigi- ja välisrahastustest (sadamate lõikes) (Allikas: sadamad)	<i>Täpsustada andmete kättesaadavus 2021</i>	<i>Seada vastavalt algtasemele</i>

Tegevused

Tegevus 1.1.1.: Väikesadamate (sh kogukonnasadamate) renoveerimine koos navigatsioonimärgistuse paigaldamisega, sh erinevate toetusmeetmete kaasabil (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 1.1.2.: Saaremaa sadamate lootsiraamatu koostamine ja avaldamine (inglise keeles) (Saaremaa vallavalitsus, 2022).

Tegevus 1.1.3.: Saaremaa sadamate meresõiduohutusosalast teavet, sadamainfot ja lootsijuhiseid kajastava veebilehe loomine (Saaremaa vallavalitsus, 2022).

Tegevus: 1.1.4. Talvise navigatsiooni tagamine püsiasustusega väikesaartega (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus: 1.1.5. Faarvaatrite rajamine, sadamate akvatooriumite tähistuse paigaldamine ja sadamates vajaliku sügavuse tagamiseks vajalike ehitustööde läbiviimine kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevused 1.1.6.: Pideva sadamate tegevuse analüüsi (kulutõhusus, kasutatavus jms) läbiviimine (Saaremaa vallavalitsus, 2021-2030).

Tegevused 1.1.7.: Turundustegevuste läbiviimine suurendamiseks sadamate külastatavust (Saaremaa vallavalitsus, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevused 1.1.8.: Sadamates teenuste kvaliteedi tõstmine ja uute teenuste loomine (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevused 1.1.9: Osalemine sadamaid puudutavates koostööprojektides, sh siseriiklike ja rahvusvaheliste ühenduste loomiseks ja säilitamiseks (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 1.1.10: Saaremaa valla territooriumil asuvate sadamate Saaremaa valla eelarvest toetamise põhimõtete väljatöötamine, vallale kuuluvate sadamate kasutamise tingimuste põhimõtete väljatöötamine (Saaremaa vallavalitsus, 2021).

Tegevusvaldkond 2 Kogukonnakeskuste rolli kandmine

Strateegiline eesmärk: 2.1.

Saaremaa sadamatel on oluline roll kogukonnakeskustena ning merekultuuri ja elustiili edasikandjana

Mõõdik	Baastase (2020)	Sihttase (2030)
Sadamates tegutsevates treeningrühmade arv (allikas: Saaremaa vallavalitsus, sadamad 1 kord aastas)	15	Tõsta taset
Sadamates korraldatud avalike ürituste arv (allikas: Saaremaa vallavalitsus, sadamad, 1 kord aastas)	30	Tõsta taset

Tegevused:

Tegevus 2.1.1: Sadamates ürituste korraldamine koostöös Saaremaa valla, sadama omanike ja kohalike mittetulundusühingutega (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 2.1.2.: Erinevate treeningvõimaluste loomine tegelemiseks veespordialadega sadamaid kasutades (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 2.1.3.: Erinevate merel viibimise ürituste korraldamine lastele ja noortele (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevusvaldkond 3: Ohutuse ja merepäästevõimekuse tagamine

Strateegiline eesmärk 3.1

Otsingu- ja päästevõimekus Saaremaa sadamates vastab nõuetele ning harrastusmeresõitjatele teavitustöö meresõidu ohutuse tagamisest on paranenud.

Mõõdik	Baastase (2019)	Sihttase (2030)
Nõuetekohase slipiga sadamate osakaal kõigist sadamatest (Allikas: sadamate register, 1 kord aastas, kõigi omandivormidega sadamatest)	16 (08.01.2021)	23
Esmase pääste- ja reostustõrjearustusega sadamate	11	23

osakaal kõigist sadamatest (Allikas: PPA, vallavalitsus)		
---	--	--

Tegevused:

Tegevus 3.1.1: Otsingu-, pääste- ja reostustõrjevõimekust toetava taristu rajamine (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 3.1.2.: Kõigis sadamates slipi rajamine, mis võimaldab Politsei- ja piirivalveametil ning vabatahtlikel merepäästjatel operatiivset päästepaadi veeskamist mereõnnetusele võimalikult lähedal ja on ühtlasi avalikult kasutatav (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 3.1.3.: Sadamatesse esmaste pääste- ja reostustõrjevahendite soetamine ning paigaldamine (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Tegevus 3.1.4.: Harrastusmeresõitjatele suunatud meresõiduohutust käsitlevate infotahvlite paigaldamine sadamatesse (kõik piirkonnad, sadamate omanikud ja valdajad, 2021-2030).

Arengukava muutmine ja aruandlus

Arengukava vaadatakse üle igal aastal Saaremaa vallavalitsuse vastavate struktuuriüksuste poolt koostöös antud valdkonna partnerorganisatsiooniga, kes teevad koostöös vajadusel arengukava muutmiseks ettepaneku Saaremaa vallavalitsusele. Arengukava täitmise lõpparuanne koostatakse peale arengukava perioodi lõppemist.